

**ПРЕДЛОГ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ МАТЕРИЈАЛНОГ ПОЛОЖАЈА СУДИЈА
ПЛАТЕ СУДИЈА**

Извесно је да српско правосуђе очекују промене системских закона из области правосуђа што је условљено променом Устава Републике Србије. Пажња јавности је усмерена на веома битна системска питања, али по нашем мишљењу не посвећује се довољно пажње положају судија. У наредном периоду Форум судија Србије упознаће најширу, као и стручну јавност са својим предлозима који су пре свега усмерени на побољшање материјалног положаја судија.

Овом приликом желели би смо да вас упознамо са предлогом који се односи на плате судија.

Предлог сачиниле Снежана Марјановић судија Вишег суда у Београду и Драгана Марчетић судија Вишег суда у Београду.

Материјални положај судија и услови рада су, како према важећим домаћим прописима, тако и препорукама и међународним конвенцијама, **гаранција независности судства** као гране власти. Стога Форум судија Србије сматра да је побољшање материјалног положаја и услова рада судија (па и свих запослених у правосуђу) од круцијалног значаја за остваривање **права грађана на правично суђење**. Ово удружење је уназад неколико година износило предлоге, иницијативе и сугестије које се односе на проблеме који су уочени у тој области.

Бројни међународни документи говоре о платама и накнадама судија кроз питање њихове независности, непристрасности и интегритета, па се у Европској повељи о статусу судија са меморандумом и објашњењем које је донео Савет Европе, Стразбур, 8. - 10. јула 1998. наводи да судије које обављају судијске функције у професионалном својству имају право на накнаду, чији је ниво одређен тако да их штити од притисака који имају за циљ да утичу на њихове одлуке и уопште на њихово понашање у оквиру њихове надлежности, чиме се нарушава њихова независност и непристрасност. Накнада може варирати у зависности од стажа, природе дужности које су судије додељене да обављају у професионалном својству и значај задатака који су им

постављени, оцењени под транспарентним условима. Сличне одредбе садржи и Мишљење бр. 1 (2001) Консултативног већа европских судија (ЦЦЈЕ) за Комитета министара Савета Европе о стандардима у вези са независношћу правосуђа и непреместивости судија.

У том смислу, сматрамо да би **основницу** плате судије требало ставити у **однос са просечном зарадом, са једне стране, и са просечном потрошачком корпом, са друге стране**, уз прецизирање методологије на основу које ће се тачно вршити обрачун. Само се на тај начин може испоштовати одредба члана 4 Закона о судијама која гарантује плату у складу са достојанством судијске функције и која је гарант његове независности и сигурности његове породице. Судије углавном не могу обављати друге послове. Плате судија су гарант спречавања непримереног утицаја. Висина зарада посредно утиче и на квалитет судијског кадра. Млади људи који са добрим успехом заврше факултет се све чешће одлучују за профитабилније професије.

Коефицијент за обрачун и исплату плате одређује се тиме што се сваки судија разврстава у једну од шест платних група. Прва платна група има коефицијент 2,50, па је стога плата судије прекршајног суда 95.910,00 динара, док плата судије основног суда са коефицијентом 3 износи нето 115.092,00 динара. Просечна зарада у РС према статистичким подацима из августа 2021. године је износила 65.025,00 динара и у нето 64.639,00 динара. Потрошачка корпа је према извештају Министарства трговине, туризма и телекомуникација из априла 2021. године износила је 75.824,59 динара. Када се ови износи упореде може се закључити да се зарадама како су пројектоване у буџету не могу задовољити потребе породице судије на нивоу да се обезбеди њихов адекватан положај у друштву у складу са њиховом функцијом. Исхрана чланова домаћинства, хигијена, комуналије, трошкови најма стана или кредита за стан, трошка аутомобила у висини рате за куповину, трошкови за рекреацију и културу, па и здравство који су неопходни, сигурно нису адекватни заради коју већина судија остварује.

Судије као интелектуалци који обављају изузетно одговорну, тешку и друштвено корисну функцију у друштву не би требало да имају зараду која је нижа и то за прву платну групу од двоструке просечне зараде у РС са евентуалним корекцијама у односу на повећане трошкове у појединим регионима. Стога ће ФСС предложити измену Закона о судијама и то чл. 37 став 3 тако да тај став гласи **«Основица за обрачун и исплату плата судије утврђује се Законом о буџету, али тако да тај износ основице не може бити нижи од износа који омогућава да плата судије у првој платној групи буде у висини двоструке просечне зараде у РС према последњим познатим статистичким месечним подацима»**.

Такође, дугогодишњи рад судије, као и осталих запослених, се материјално вреднује кроз јубиларне награде и минули рад, али сматрамо да то није довољно. Стога би се могло размотрити, што као решење постоји у једном броју европских земаља, да се

судијама повећава плата у зависности од година радног стажа (10, 20 и 30). Немају све судије интерес да напредују у судове виших инстанци, јер то често подразумева и промену места рада у односу на место становања, као и промену материје у којој поступају. Различит је посао судије који суди у првом степену и судије у већу другостепеног суда, што не одговара свакоме. Дугогодишњи квалитетан рад стога треба наградити. Један број старијих искуснијих судија је увек потребан и у првостепеним судовима ради обуке полазника Правосудне академије, сарадника и приправника и консултација са млађим колегама. Стога је интерес целокупног система да се тај рад награди повећањем коефицијента зараде за судију који је запослен у суду тог ранга дужи низ година.

Стога је предлог да се у Закону о судијама дода члан 39а који би гласио: « **Уколико судија обавља судијску функцију дуже од десет година у суду истог ранга и остварује резултате рада у домену квантитета који се мере као изузетно успешни, прелази у наредну платну групу по којој се рачуна његова зарада. Уколико и наредних 10 година остварију исте резултате прелази у наредну платну групу, а након протеча наредних 10 година у следећу платну групу.**»

Најзад, Форум судија Србије сматра неправичним и дискриминаторним то што је плата судија прекршајних судова мања од плате судија основних судова. Због тога ФСС предлаже измену Закона о судијама чл.38 и 39 став 2 и 3 - одредбе о **платним групама** судија и то тако што би, у исту прву платну групу биле разврстане судије прекршајних и основних судова. Ова тема је већ више пута разматрана и у сваком случају нема разлога да се судије ових првостепених судова не изједначе у остваривању зараде с обзиром на сличну врсту и сложеност посла.

Све активности Форума судија Србије можете пратити преко наш презентације на адреси <https://forumsudija.org.rs>

Срдачно.

Председник УО ФС
Небојша Ђуричић

